

Stávat se poutníkem: Pouť jako proces konstrukce poutnického těla

Tereza Picková

Posudek vedoucí práce

Práce Terezy Pickové je zajímavým příspěvkem ke studiu současného poutnictví a k významu těla a tělesnosti při studiu religiozity. Zakládá se na autorčině vlastní poutnické zkušenosti z cesty do Santiaga de Compostela portugalskou cestou, kterou reflektuje v systematicky vedeném terénním deníku, a na výzkumných rozhovorech s poutníky, kteří se již vrátili z pouti domů. Teoreticky vychází z antropologie poutnictví, kterou propojuje (teoreticky i metodologicky) s antropologií a sociologií tělesnosti. Její návrh konceptu poutnického těla je pak nejen něčím, co umožňuje strukturovat a prohlubovat analýzu, ale co zároveň zahrnuje i poutnické tělo jako nástroj poznání, jako součást výzkumné situace, jako způsob vnímání, jako „prereflexivní prostor“ v duchu Csordasovy reinterpretace Merleau-Pontyho. Díky této „tělesné kvalitě“ výzkumu, kterou si autorka včas uvědomila a nehodlala se jí vzdát ve prospěch jednodušejí zpracovatelných narativních reprezentací poutnických zkušeností, má její práce hloubku a jemnost, je blízko emickým perspektivám a zároveň přináší nové poznání.

Autorka nás provádí procesem zrodu poutnického těla tak, jak jej zažívala sama a jak si o této zkušenosti povídá s dalšími poutníky. Dává prostor svým výzkumným partnerům ve vyjádření svých osobitých zkušeností, její analytická práce je pozorná k odlišnostem, k nuancím, respektuje zkušenosti ostatních i svou vlastní, přitom však poskytuje čtenáři ucelené vyprávění, které na mnoha úrovních komunikuje se sociálně vědným poznáním.

Ocenila bych také, že ze záplavy literatury k antropologii poutnictví si nevybírám jednoduchou cestu aplikace některého z obvyklých paradigmat (pouť jako liminalita, resp. liminální communitas, pouť jako post-sekulární brikoláž, pouť jako turismus či mobilita), ale sama pracně skládá obraz věrný jak jejím zkušenostem i zkušenostem účastníků výzkumu, tak nárokům dobře argumentovaného a poučeného vědeckého poznání.

Formálně, gramaticky i stylisticky by stěží bylo možné práci něco vytknout.

Otázka do diskuze: Jestliže perspektiva poutnického těla umožňuje lépe, to znamená více odpovídajícím způsobem, popsat zakoušení či možná spíše konstruování zážitku camina současnými poutníky, co to znamená pro studium poutnictví? Co to znamená pro studium současné západní religiozity a spirituality?

Práci navrhuji hodnotit jako výbornou (A).

V Krompachu dne 7. 6. 2018

Barbora Spalová